

Klokken fortæller - 1.

Aaah ja. Man kan blive helt mat i malmen, når man når min alder. I 400 år har jeg passet mit arbejde, og så kan man vel regne med lidt ro efter arbejdstid? Jeg har ringet to gange i dag, og det skulle da være nok. Men når I nu ligefrem beder mig fortælle? Jo, så har jeg da nok en ting eller to at berette. Det skal være spændende, siger I. Lad mig se... jo... det var vel tilbage i '28. Altså 1628. Jeg var bare en ung klokke dengang, og jeg forstod måske ikke rigtigt alt - dengang. Jeg var træt af at ringe og ringe til klokkerne i de andre landsbyer for at advare om, at tysken var på vej. Det var i hvert fald, det min klokke fortalte mig, at vi gjorde. Egentlig var jeg bare lidt træt og måske også lidt ukoncentreret, som jeg svingede der fra den ene side til den anden og kiggede ud af glughullerne.

Hver gang jeg slog mod syd kunne jeg se nabogården og det store egetræ, der stod i bunden af haven. Et glimt af et stribet forklæde og en træskoklædt fod, der forsvandt op i trækronen, det så jeg også.

'Hvor er den forbandede møgtøs, når man skal bruge hende?' Bonden på gården havde aldrig haft et særligt høvisk sprog, og det var nok ikke sjovt at være tjenestepige hos ham og hans kone, hvis ansigt mest mindede om et visent kastanjeblad. Især omkring munden, hvor misbilligelse af stort set alt havde trukket dybe furer. På ham sad næverne løst, og hun kunne svinge en syngende lussing, når hun ikke var tilfreds. Og det var hun som oftest ikke.

Deres enepige, Maren, hvis fod det nok var, jeg så forsvinde op i trækronen, svarede ikke.

Manden gik ind i huset, og kom kort efter ud med en lille pose syet af kraftig dug. På trods af dens ringe størrelse, så den tung ud. Han satte den på jorden ude i kartoffelmarken og gik over for at hente spaden. Han begyndte at grave i marken - og nu vågnede jeg op, for jeg havde aldrig set ham selv grave. Det var Maren, der lavede det hele, så meget havde jeg da set. Det meste af dagen har man jo ikke andet at lave end at hænge her og kigge ud. Hænge ud, som I kalder det nu.

Han lagde den lille sæk ned i hullet, han havde gravet, og dækkede grundigt til. Når tysken kom, ville de ikke grave i den del af bedet, hvor kartoflerne allerede var væk. De ville nok grave kartoflerne op, sikkert slagte dyrene og tage, hvad de kunne. Så meget vidste han. Han havde hørt, de ikke havde fået løn i flere måneder, og at de manglede mad. Det var derfor, de nu drog ud fra Aarhus for at plyndre, hvor de kunne, og ve den, der kom i vejen for dem. Nu var hans penge gravet ned. Han kunne grave dem op igen, når det var sikkert at tage hjem igen. Det var bedst ikke at være der, når tysken kom. Og det var bedst ikke at have for mange penge på sig på landevejen. De ville rejse mod Silkeborg, hvor hans søster havde giftet sig godt og boede på en stor gård. Hans kone kom ud bærende på en sæk med ejendele og med en stor rejsekuffert, som hun trak efter sig. Det var den, de ville have haft Maren til at slæbe over til vognen, hvor manden nu havde spændt for og sad klar.

Oppe i træet sad Maren og så det hele. Hun turde ikke komme ned, for hun var både gul og blå efter de stryg, hun havde fået for at have spist af det nybagte brød, og hun frygtede, at der var flere, hvor de kom fra. Men hun havde været så sulten. Måske havde de glemt det, når de kom hjem? Hvorend de skulle hen.

Vognen kørte ud på jordvejen og satte kurs mod Herskind, der er i de dage hed Herrschind, men det er I jo nok ligeglade med, ikke? I vil vide, hvad der skete.

Maren kiggede efter vognen fra bag de tætte grene og blade. Længe blev hun siddende og kiggede, og nu kunne hun lugte røg. De var der. De tyske landsknægte havde plyndret præstegården og stukket den i

brand, og nu kom de første af dem op ad kirkestien mod kirken og gården. Maren trak sig endnu længere ind i sit skjul og bad stille, det bedste hun havde lært.

Jeg hang roligt i mit vippeværk. Klokkeren var stukket af ligesom alle andre - han skulle ikke nyde noget. Mørket faldt på, og hele natten kunne man høre soldaternes drukne råben fra gården, hvor de forlystede sig med det efterladte godtøl. Hen på morgenen blev der stille. Maren blev i træet. Hendes ben sov, og hendes arme skreg af smerte efter at have holdt fast hele natten. Men hun blev siddende, mere bange for soldaterne end for noget andet.

Soldaterne vågnede der, hvor de var faldet om i deres rus, og der gik ikke længe, før to af dem var kommet i klammeri. Den ene lå blødende på jorden og rejste sig ikke op igen. Maren lukkede øjnene. Soldaterne lod ham ligge. De brød sig ikke om ham. Han var ung, uerfaren og en dårlig soldat. Han var tvunget i trøjen og kunne ikke lide at slå ihjel. En tøsedreng kaldte de ham. De stak ild på gården og drog videre, da de havde varmet sig ved flammerne fra den brændende gård, der lyste op i den kølige, grå morgendis.

En tid senere vovede Maren sig ned fra træet. Hun faldt de sidste meter og slog sig slemt. Hun humpede over for at se på stuehuset - der var ingenting at redde, og hun vidste, hun måtte væk. Så kom hun i tanke om kartoffelmarken. Hun ville se, hvad det var, manden havde gravet ned, før han kørte væk - måske var det noget, der kunne hjælpe hende på vej. Så hørte hun soldaten klynke. Han var ikke død. Hun kunne ikke bare lade ham ligge og dø. Det kunne hun ikke. At lade ham ligge ville være det samme som at stikke en kniv i ham. Mord.

Så blæste skodderne i, og min udsigt forsvandt. Jeg så ikke, hvad der skete mere. Efter en tid kom der nye folk på gården. De gamle så man aldrig mere, og ingen vidste, hvad der var sket dem. Det var urolige tider.

Nej, jeg så heller ikke, hvad der mere skete med Maren. Men jeg kan gætte, for flere år senere kom en kone, der trak lidt på det ene ben, ind på kirkegården. Hun havde godt tøj på og så velnæret ud. Hun havde smilerynker ved øjnene, og hun var sammen med en lille pige, der hoppede og dansede omkring hende og snakkede i ét væk. Jeg hørte senere fra klokken i Skjørring, at hun var gårdmandskone helt derude på vejen til Farre, og at hendes mand havde et underligt udenlandsk navn, som de andre drillede ham med. Men en god landmand, det var han. Han nød stor respekt i byen, og hans kone kaldte ham altid skat.

Så - nu orker jeg ikke mere i dag. Jeg skal jo tidligt op og ringe jer i gang i morgen. Så - pist - af sted med jer. Måske er der en ny historie en anden dag.